

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'צ

ערב שבת קודש
פרשת שלח
כ"ה בסיוון התשע"ה

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ה בסיוון ה'תשע"ה - ב' בתמוז ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ה בסיוון	הלכות קרבן פסח פרק ג-ה.	הל' קדוש החדש פרק ב.	מ"ע נו. נו. נח.
ש"ק	כ"ו בסיוון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת קכה. קכג. קכח. קכו. קכז. קכא. קכב.
א'	כ"ז בסיוון	פרק ט-י. הלכות חגיגה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מל"ת קיז. קיט. קיח. מ"ע נג. נב.
ב'	כ"ח בסיוון	פרק ב-ג. הלכות בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע נד. מל"ת קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
ג'	כ"ט בסיוון	פרק ב-ד.	פרק ו.	מל"ת קמד. קח.
ד'	ל' בסיוון	פרק ה-ז.	פרק ז.	מ"ע עח.
ה'	א' בתמוז	פרק ח. הלכות שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מל"ת קט. מ"ע סט.
ו'	ב' בתמוז	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע ע.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.15	7.46.8	1.16	12.40	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ו', כ"ה בסיוון
8.15	7.47.1	1.16	12.41	9.05	5.42	4.34	4.07	2.57	ש"ק, כ"ו בסיוון
8.15	7.47.5	1.16	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.57	א', כ"ז בסיוון
8.16	7.47.9	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ב', כ"ח בסיוון
8.16	7.48.2	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ג', כ"ט בסיוון
8.16	7.48.6	1.17	12.41	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ד', ל' בסיוון
8.17	7.48.8	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ה', א' בתמוז
8.17	7.49.1	1.18	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ו', ב' בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
8:29	7:10	8:28	7:10	8:30	7:25	8:32	7:18	7:26	8:29
8:31	7:12	8:30	7:12	8:33	7:27	8:34	7:20	7:28	8:31

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף צחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

נשיא הדור מוסר עצמו עבור כל יהודי

בכוח המסירות נפש ניתן לפעול בכל עניין במידה שווה • מכיוון שתשובת הלל לגר היא אמת לאמיתה, מדוע דחפו שמאי באמת הבניין? • מדוע התפלל משה רבנו דווקא על יהושע ולא על שאר המרגלים? • רבותינו נשיאנו סיכנו עצמם במסירת נפש בעבור כל ישראל • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נשיא חב"ד, והתעסקותם בעניינים השייכים לכלל ישראל) – תלויים זה בזה: ידוע שכל עניין, ואפילו עניין פחות – יש לעשותו מתוך חיות ("מיט אַ חיות און אַ לעבעדיקייט").

אמנם, כדי לפעול בעניין פחות, ובפרט מתוך חיות – יש צורך במסירות נפש דווקא, כי ללא תנועת המסירות נפש, יכול אדם להיכנס בחשבונות, ולהרהר האם עניין פלוני הוא עניין נעלה השייך אליו, או שזהו עניין פחות, שיכול להיעשות גם על-ידי אחר, וממילא, מדוע מחויב דווקא הוא להתעסק בזה?... וכשעושה חשבונות אלו – הרי גם אם בפועל הוא מתעסק גם בעניין הפחות, אינו עושה זאת מתוך חיות. ורק מצד תנועת המסירות נפש – אין מקום לחשבונות אלו, ואז עוסקים בכל העניינים מתוך חיות.

ותנועה זו של מסירות נפש – היתה אצל רבותינו נשיאינו, וכפי שראינו במוחש, שאצלם היה עניין המסירות נפש והחיות בעניין פחות, באותה מידה כמו בעניין נעלה יותר.

והטעם לזה – כיוון שזהו ענינו של נשיא, כפי שיתבאר לקמן.

א. שבת זו היא שבת מברכים החודש תמוז, והעניין הנוגע בעיקר אלינו הוא – י"ב תמוז, יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר.

והנה, אחד ממפעליו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שגם נקרא על שמו – הוא מוסדות החינוך עבור אחינו בני ישראל הספרדים אשר בצפון אפריקא, וכן ישנם מוסדות עבורם בארץ-ישראל ובעוד מקומות.

לאמיתו של דבר, היתה ההתעסקות בעניין החינוך לספרדים עוד קודם לכן – בחיי אביו אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע – בגרוזיא, וכ"ק מו"ח אדמו"ר היה הפעיל בזה, דהיינו שנטל חלק בעבודה; אבל אז לא נקראה העבודה על שמו¹.

ואף שמוסדות אלו עוסקים בעניין של חינוך השייך לכל בני ישראל, שהרי המדובר הוא על דבר התחלת הלימוד: חומש, גמרא וכדומה, ולכאורה אין זה נוגע לחב"ד ולנשיאיה דווקא – הרי זוהי שיטתם של נשיאי חב"ד מיום היווסדה, שהתעסקו גם בעניינים השייכים לכלל ישראל, נוסף על עבודתם השייכת לכרם חב"ד.

ב. ולאמיתו של דבר, שני עניינים אלו (היותם

(1) ברשימת ההגחה חסרות כאן כמה תיבות (המו"ל).

במצוות ישנו העניין דהידור מצווה, ויכול להיות – כדאיתא בגמרא¹⁰ – אופן שאף שמקיימים אמנם את המצווה, אף-על-פי-כן אין יוצאים ידי חובה. הנה בתחילה מגיע היצר הרע בטענה: מדוע מוכרח אתה לקיים את המצווה בהידור – קיים את המצווה סתם; אחר כך בא היצר הרע וטוען שיקיים את המצווה באופן שיוצאים על-פי הדחק; וכך מקבל הוא לאט לאט נתינת מקום לומר לו

ג. אודות² מה שכתוב בפרשתנו³ "ויקרא משה להושע בן נון יהושע", איתא בגמרא⁴ ש"משה רבינו התפלל יי-ה יושיעך מעצת מרגלים".
וצריך להבין: כיוון שהמרגלים "אותה שעה כשרים היו"⁵, והרי גם מוכרח כן, דאם לא כן לא היה משה רבינו מסכים לשולחם (שהרי הדבר היה תלוי במשה, כמו שכתוב⁶ "שלח לך" – "לדעתך") – לשם מה התפלל יי-ה יושיעך מעצת מרגלים?

שיטתם של נשיאי חב"ד מיום היווסדה, שהתעסקו גם בעניינים השייכים לכלל ישראל, נוסף על עבודתם השייכת לכרם חב"ד

שיעבור על איסור. ואם כן הוא בכל מצווה פרטית, שעל-ידי זה שמתחילים להקל במצווה נעשית במילא נתינת מקום לעבור על איסור – הרי מכל-שכן במצות אהבת ישראל, שהיא יסוד כל המצוות, כמו שכתוב בירושלמי¹¹: "אמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך¹² זה כלל גדול בתורה", שאם מקילים באהבת ישראל, הרי זה גורם נתינת מקום להיפך חסו־שלום.

ד. בעניין אהבת ישראל מסופר בגמרא¹³ על גר ש"בא לפני שמאי, אמר לו . . למדני כל התורה כולה . . על רגל אחת, דחפו באמת הבניין . . בא לפני הלל . . אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד . . ואידך פירושא הוא".

ויש להקשות: כיוון שהלל אמר כך – הרי כן הוא באמת לאמיתו, ואם כן, מדוע לא אמר שמאי את אותו הדבר?

ואם נאמר שאף-על-פי שהיו כשרים, מכל מקום חשש משה שמא יקרה משהו, ומצד זה התפלל עבור יהושע – אינו מובן: מדוע התפלל רק עבור יהושע ולא עבור כולם?

ד. איתא בגמרא¹⁴: "כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה".

בכך מבארת הגמרא כיצד יתכן שיהודי יעבור עבירה? – יהודי, שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב, ויש בו נשמה, ש"נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי"⁸ – איך יתכן שיעבור על ציווי בוראו? והמענה לזה: "כך אומנתו של יצר הרע"; אין זה בבט-אחת, אלא לאט לאט ("ביסלעכווייז")⁹.

(2) מכאן עד סו"ז – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 320 ואילך. במהדורא זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(3) יג, טז.

(4) סוטה לד, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

(5) פרש"י שם, ג.

(6) ריש פרשתנו ובפרש"י.

(7) שבת קה, ב. וש"נ.

(8) נוסח ברכת אלקי נשמה.

(9) ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'ש"ת ס"ד (תורת

מנחם – התוועדויות ח"א ריש ע' 106). וש"נ.
(10) אולי הכוונה לפסחים קח, ב. כתובות טו, סע"ב ואילך. קידושין לא, סע"א ואילך. ריש זבחים. (המו"ל).
(11) נדרים פ"ט ה"ד.
(12) קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י עה"פ.
(13) שבת לא, א.

של שמאי, שהיתה מצד קו הגבורות, בהבדלה מהעולם, לא היה לזה שום מקום, ו"דחפו כאמת הבניין": "אמת הבניין" – פירושה מידה, ומצד המדידה והגבלה של ה"בנין" דשמאי – "דחפו", כיוון ששם אין לזה שום מקום. אבל בשעה שהגיע להלל, שענינו "בהלו נרו"²¹, חסד²² והמשכה – מצא מקום גם עבורו, ואמר שעלידי אהבת ישראל ישנה התורה כולה.

1. וכדאיתא בזהר²³ אודות שלושה צדיקים שכל אחד ואחד מהם היה בדור שהיה שלא כדבעי: נח, אברהם ומשה.

בדורו של נח בשעת המבול – התפלל נח רק עבור עצמו ועבור בני ביתו, ועל כל הדור לא חשב. רק בשעה שבאו אליו ושאלוהו לשם מה הוא בונה את התיבה – סיפר להם שהקב"ה עומד להביא מבול על העולם, והוכיחם ("זיי גע'מוסר'ט"). וכיוון שזה היה רק בשעה שבאו אליו, שהרי הוא לא הלך אליהם – נאמר על זה בזהר ביטוי קשה ("אָ שווערן וואָרט").

אברהם – לא המתין עד שיבואו אליו, אלא "ויקרא שם בשם הוי' איל עולם"²⁴, הוא הלך לכולם ופרסם אלקות בעולם. אבל אף-על-פי-כן, במה התבטאה עבודתו – לעשות כולם צדיקים, ואילו עבור אלו שאינם צדיקים – לא ביקש. בשעה שהיתה הגזירה על סדום, ביקש מהקב"ה "אולי יש גו' צדיקים בתוך העיר"²⁵, שאם יש בה צדיקים לא יחריב את העיר בעבורם, ובשעה שענו לו שאין עשרה צדיקים – אזי "ואברהם שב למקומו"²⁶, ולא היו לו עוד טענות.

אבל הנהגתו של משה, רעיא מהימנא, היתה באופן אחר. בשעה שחטאו בני ישראל – תבע משה רבינו מהקב"ה שימחל לכל בני ישראל, גם לרשעים, ולא זו בלבד שלא התנהג כמו נח

אך העניין הוא: בעבודת והנהגת הצדיקים ישנם שני אופני עבודה. ישנה הנהגה של צדיקים כפי שהם לעצמם, הנהגה דקו הגבורות שעניינם העלאה, ואין להם עסק עם גשמיות העולם, כמובא בליקוטי תורה¹⁴ שקיום המצוות שלהם הוא ברוחניות, וכמו אצל רשב" בעת שהיה במערה¹⁵.

והיינו, שעבודה זו אינה בשביל הכלל. הצדיקים שהם כאן למטה כמו למעלה – עבורם זהו עניין, אבל בעולם אין לזה מקום. וכמאמר רשב"ם¹⁶: "אפשר אדם חורש וזורע תורה מה תהא עליה כו'", ומסיימת הגמרא: "הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם".

ועל דרך זה גם בית שמאי, שעבודתם והנהגתם היא מקו הגבורות, ש"שמאי" הוא מלשון "השם אורחותיו"¹⁷, שהכול שקול ומדוד, כמבואר בליקוטי-תורה¹⁸ – הרי עבורם עצמם היתה זו דרך, אבל בעולם אין לזה מקום¹⁹, ולכן אין הלכה כבית שמאי, ויתרה מזו – "בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה"²⁰.

ולכן, כשהגיע הגר לשמאי ואמר "למדני כל התורה כולה על רגל אחת" – הרי מצד הנהגתו

14 ר"פ שמיני.

15 ואף שעי' וורתם ועבודתם ניתוסף במילא תוספת אור בעולם – מ"מ, אין עבודה זו שייכת לעולם עצמו, והעולם עצמו אינו יכול לסבול זאת.

וכמסופר אודות רשב"י ובנו לאחר שיצאו מהמערה, ש"חזו אינשי דקא כרבי וזרעי . . כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף" (שבת לג, ב) – כיוון שבהיותם י"ב שנה במערה, לא ה' אצלם הפיסת מקום למציאות העולם, שזהו"ע התעסקות בחרישה וזריעה, שבשעת מעשה לא נמצאים במעמד ומצב כמו בשעת לימוד התורה, ולכן "מיד נשרף" (מהנחה בלתי מוגה).

16 ברכות לה, ב.

17 מ"ק ה, סע"א. וש"נ.

18 שה"ש מח, רע"ג.

19 וכיוון שהנהגה זו מתאימה רק עבור הצדיק עצמו, ואילו העולם אינו יכול לסבול את ההנהגה במידת הגבורה – הרי מובן, שמנהיג הדור צריך להתנהג במידת החסד דווקא, ולהתעסק עם כאו"א, בהתאם למצבו של הדור. ובוה גופא מצינו שני לשונות: "פרנס לפי דורו" או "דור לפי פרנס" (ערכין יז, רע"א), אבל עכ"פ בהכרח שתהי' שייכות ביניהם (מהנחה בלתי מוגה).

20 ברכות לו, רע"ב. וש"נ.

21 איוב כט, ג. וראה לקו"ת שם.

22 ולהעיר, שמידת החסד שייכת לעולם, כמ"ש (תהלים פט, ג) "עולם חסד יבנה" (מהנחה בלתי מוגה).

23 ח"א קו, א. וראה שם סו, ב.

24 וירא כא, לג. וראה ד"ה באתי לגני תשי"א ס"ח (תורת מנחם כרך ב' ע' 201 ואילך).

25 שם יח, כד.

26 שם, לג.

שכתוב במדרש³³, כמו שנאמר³⁴ "צדקת הוי' עשה ומשפטיו עם ישראל", שמשוה רבינו נשאר במדבר כדי לקחת את דור המדבר עמו.

ז. על-פי זה יובן הטעם שמשוה רבינו התפלל רק עבור יהושע "יה יושיעך מעצת מרגלים", אף שעל האחרים לא התפלל:

בחסידות³⁵ מבואר הטעם שהמרגלים לא רצו להיכנס לארץ-ישראל – מפני שלא רצו להתעסק עם גשמיות העולם. במדבר לא היתה לבני ישראל

שהתפלל רק עבורו ועבור בני-ביתו, אלא אדרבה – משה רבינו אמר²⁷: "ואם אין – מחני נא מספרך אשר כתבת".

משה רבינו סיכן את עצמו למען בני ישראל. ואף שעל-פי שכל, על-פי טעם ודעת, אין מקום להתפלל עבור חוטא בעגל ובמזיד – סיכן משה רבינו את עצמו, ברצון חזק ומסירות-נפש שלמעלה מטעם ודעת, גם עבורם. ורק הנהגה זו קורא הזוהר הקדוש²⁸ – "נשמתא דאורייתא"²⁹ – בשם "שלימו כדקא יאות". זוהי הדרך לאחרי מתן

רועה הדור ומנהיגו – כדי למלא את הכוונה ד"דירה בתחתונים", בהכרח שיהיה לו הביטול של הנחת עצמו והתעסקות עם הדור

שייכות לגשמיות, כיוון שהיה לחם מן השמים, מים מבארה של מרים, ואפילו את הלבושים היו ענני הכבוד מנקים ומגהצים³⁶, ולכן לא רצו לצאת מהמדבר וללכת לארץ-ישראל, ושם לעסוק עם חרישה וזריעה, ועם בני אדם חורשים וזורעים. עבורם עצמם – יתכן שהיה זה טוב³⁷, כמדובר לעיל שישנם צדיקים שהנהגתם היא מצד קו הגבורות; אבל רועה הדור ומנהיגו – כדי למלא את הכוונה ד"דירה בתחתונים"³⁸, בהכרח שיהיה לו הביטול של הנחת עצמו והתעסקות עם הדור. ולכן לא תמך כלב במרגלים, כיוון שאצל כלב היה הביטול למשה רבינו מנהיג הדור, כמו שכתוב³⁹ "ויהס כלב את העם אל משה", שמשוה

תורה, וזהו סימנו של "רעיא מהימנא". מנהיג הדור, ובפרט לאחרי מתן-תורה, מסכן את עצמו עבור כל בני ישראל ללא יוצא מן הכלל, בין אם יש לזה מקום בשכל ובין אם לאו. הוא אינו נועל בתיבה את עצמו "ובניו ואשתו ונשי בניו אתו"³⁰, ואילו שאר בני ישראל – "לא בעי רחמי עליהו", כיוון שהם כו', "ובגין כך איקרון מי המבול על שמייה"³¹.

רועה ישראל מסכן את עצמו ובמסירות-נפשו בפועל עבור דור שהוא אפילו כמו "דור המדבר" שעליהם אמר רבי עקיבא – אף שהיה אוהב ישראל, ואמר "ואהבת לרעך כמוך". זהו כלל גדול בתורה – ש"אין להם חלק לעולם הבא"³², ואף-על-פי-כן, משה רבינו, הרועה הנאמן, מסכן את עצמו גם עבורם, ונשאר במדבר בשבילים, כמו

33 במדב"ר פי"ט, יג.

34 ברכה לג, כא.

35 לקו"ת ריש פרשתנו.

36 עקב ח, ד ובפרש"י.

37 ולהעיר, שגם הם עצמם נפלו אח"כ ממדריגתם, וכנ"ל (ס"ד) שכאשר מקילים באהבת ישראל, שהיא יסוד התורה – ה"ז נתינת מקום לקולא גם בשאר ענינים כו' (כ"ה בזכרון אחדים – מהנחה בלתי מוגה).

38 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

39 פרשתנו יג, ל.

27 תשא לב, לב.

28 לעיל הע' 23.

29 זח"ג קנב, א.

30 נח ז, ז.

31 זח"א סז, ב.

32 סנהדרין קח, רע"א (במשנה).

אף שעל-פי טעם ודעת אפשר לערוך "חשבון" – שעניין זה יכול להיעשות על-ידי אחרים וממילא אינו מחויב לעשותו בעצמו, וכמו כן אפשר לערוך "חשבון" על-פי שולחן ערוך על איזה עניינים חייבים למסור נפשו, ועל איזה עניינים אין חייבים בזה, ובמילא אסור למסור נפשו עליהם – אף-על-פי-כן, היתה הנהגתם של הנשיאים שלא להיכנס בחשבונות כלל, דכיוון שהם מסורים לגמרי לבני ישראל, עד לאופן ד"ואם אין מחני נא גו" – מה מקום כאן לכל החשבונות ("וואָס גייט דאָ אָן די אַלע חשבונות")!?

ועל דרך זה תובעים גם מכל אחד ואחד מישראל – שלא להתחשב בעצמו ("זיך רעכענען מיט זיך") ולטעון שעניין פלוני יכול להיעשות על-ידי אחר, אלא עליו לצאת מכל החשבונות, ולפעול את העניינים הנוגעים לבני ישראל, בהתאם להוראותיו של ה"אתפשטותא דמשה" דדורנו, שמניח את עצמו לגמרי עבור בני ישראל⁴⁷.

(מהתנועות שבת קודש פרשת שלח ה"תשט"ו.
תורת מנחם כרך יד, עמ' 154-160)

(47) חסר סיום השיחה בענין י"ב תמוז (המו"ל).

הוא בחינת "ונחנו מ"ה"⁴⁰, ביטול עצמי, ביטול במציאות⁴¹, ולכן כלב – היתה רוח אחרת עמו⁴². וזהו הטעם שמשה רבינו ביקש עבור יהושע דווקא – כיוון שמשה ידע שיהושע יהיה מנהיג הדור אחרי, שהרי "אלדד ומידד מתנבאים במחנה"⁴³, "משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ"⁴⁴, וכר"ת ד"מתנבאים"⁴⁵, ולכן התפלל עבורו "יה יהושעך מעצת מרגלים" אפילו כאשר "כשרים היו", כיוון שמנהיג הדור צריך להתעסק עם כולם.

ח. ועל-פי זה יובן בענייננו, בנוגע ל"אתפשטותא דמשה"⁴⁶ דדורנו, שהוא – כמו שאר רבותינו נשיאינו – מסר את נפשו עבור בני ישראל, והחיות והמסירות נפש ששלו היתה בעניינים פחותים כמו בעניינים נעלים (כנ"ל ס"ב):

(40) בשלח טז, זח.

(41) תו"א יתרו סח, ג. לקו"ת ויקרא ב, א.

(42) פרשתנו יד, כד.

(43) בהעלותך יא, כז.

(44) סנהדרין יז, א. הובא בפרש"י עה"פ שם, כח.

(45) ראה בבעה"ט.

(46) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

גילוי בחינת 'משיח' שבכל יהודי

להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה

דבר ברור הוא שתיכף ומיד נכנסים לארץ – בכל שכן וקל וחומר מההדגשה שבפרשתנו בסמיכת פרשת נסכים לפרשת מרגלים, שתיכף ומיד לאחרי גזירת המרגלים, כשראה הקב"ה את נפילת הרוח כו' דבני ישראל, "בישר להם שיכנסו לארץ", ועל אחת כמה וכמה בימינו אלו, שקרובים אנו ביותר וביותר לכניסה לארץ (לא רק כזמן יהושע, אלא) בתכלית השלימות.

ובפרט לאחרי מעשינו ועבודתנו בהפצת המעיינות חוצה – שזהו תוכן עניין הנסכים, סולת, יין ושמן, בעבודה הרוחנית: "שמן" הוא עניין החכמה, ו"יין" הוא עניין הבינה, ו"סולת" הוא עניין הדעת ("אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן"). כמבואר בדרושי חסידות, היינו, שהגילוי דתורת חסידות חב"ד ("מעיינותיך") נמשך וחודר בכל העולם כולו, "חוצה" (דוגמת היין דנסכים שיורד על-ידי השיתין עד לתהום), שעל-ידיה פועלים את ביאת דוד מלכא משיחא.

ולכן, כשנמצאים יום נוסף בגלות, הרי עם היות שאפילו יום אחד נוסף בגלות הוא עניין רע ומר כו', שלכן צועקים "עד מתי" וכו' וכו', יש להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה וטוב לבב, מכיוון שיודעים שתיכף ומיד ממש נכנסים לארץ (ובלשון ההפטרה "כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו"), ולא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", כדי שהכניסה לארץ תיכף ומיד תהיה באופן הכי נעלה.

(משיחת ש"פ שלח ה'תשמ"ז, התוועדות תשמ"ז כרך ג, עמ' 544)

קיום השליחות מגלה את בחינת "משיח"

ויהי רצון שעל-ידי קיום השליחות דמשה שבכל אחד ואחד בהעניין ד"העמידו תלמידים הרבה" נזכה תיכף ומיד ממש לשליחות ד"שלח נא ביד תשלח", "גואלם לעתיד", משיח צדקנו – דיש לומר, שבקשתו של משה רבינו ("שלח נא ביד תשלח") נתקיימה על-ידי זה שמשיח מדבר מתוך גרונו (על דרך ש"שכינה מדברת מתוך גרונו"), ואילו זכו להיכנס לארץ על-ידי משה רבינו היתה הכניסה לארץ באופן שאין אחריה גלות, אלא כיוון שנתערבו עניינים בלתי רצויים כו', תהיה הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון" – אבל תיכף ומיד ממש.

ויש להוסיף בשייכות "שלח לך" למשיח – ש"שליח" בתוספת יו"ד בגימטריא "משיח", שבזה מרומוז שעל-ידי עבודת השליחות בכל עשר כוחות נפשו, ובפרט על-ידי השליחות דהפצת התורה באופן ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה", מתגלה ה"משיח" שבכל אחד ואחד מ ישראל, בחינת היחידה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח צדקנו, בחינה היחידה הכללית, ועד לביאת משיח צדקנו בפועל ממש.

ובפרט על-ידי ההוספה בהפצת המעיינות (דפנימיות התורה) חוצה, בחינת היחידה שבתורה, כנתינת כוח שבת מברכים חודש תמוז – חודש הגאולה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל-ידי זה ניתוסף בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה בכל קצווי תבל. . . שעל-ידי זה ממהרים ומזרזים ופועלים תיכף קיום הבטחתו של משיח שכאשר יפוצו מעיינותיך חוצה אתי מר דא מלכא משיחא.

(משיחת שבת פרשת שלח, מברכים החודש תמוז ה'תש"נ, התוועדות ה'תש"נ כרך ג, עמ' 359-361)

"גנב" מן התורה מנין?

מה למדו חכמי ישראל מגנב, זמן רב לפני שנתגלה פתגמו של רבי זושא מאניפולי? • על שלושת הספרים הנחוצים בכל בית, וההוראה המיוחדת לגביהם • פתרון לשאלת ביקור מומים בפסח שני • ועל החסיד שנהנה מה'קאשע' לאחר התענגות בשמיעת דברי חסידות... • רשימה נוספת בסדרת 'סודתו בהררי קודש'

גנב וטבח...

ליקוטי שיחות כרך לה עמ' 188: "שאיין לו לערב החומרות שלו בהשתדלותו בהכנסת אורחים, אם עלי־דייזה יוגרע מטיב צרכיהם".

כמקור יש לציין, לשולחן ערוך אדה"ז יו"ד קצ סמ"ב אות פד: "לפי שמן הדין... טהורה... ומה שהחמירו... לעצמן החמירו אבל לענין שלא תציל על חברתה לא החמירו", ומקורו כמצויין שם בראב"ד (טור לבוש וש"ך).

כריכת ספרים יחד

להוראת רבותינו אודות ספרי הבעש"ט הרב המגיד ואדמו"ר הזקן - 'כתר־שם־טוב' 'אור תורה' ו'תניא' - הנחוצים להיות בביתו של כל אחד, אשר "בגין טעמים ידועים שלא לכורכם בכרך אחד" - מעניק הרבי הסבר משלו ('המלך במסיבו' כרך א' עמ' קכג"ד; תורת מנחם כרך מח עמ' 79 לאחר שמציין כי "לא שמעתי טעם על זה") ומבאר, כי הבעיה היא באיזה אופן יכרכום: כתנ"ך שם טוב ואור תורה קדמו בזמן לתניא אך הם נכתבו על ידי תלמידים, ואילו התניא נכתב על ידי אדמו"ר הזקן עצמו, עד כאן תוכן דברי קדשו.

והנה לביאור זה מובן שהספק הוא בעל משקל הלכתי - איזה ספר מניחים על זולתו. אמנם קיימת גם סיבה טכנית, כפי שעולה מדברי ר"י החסיד בספר חסידים סימן תתסח: "הכותב ספרים להשאיל לאחרים יכתוב כל מסכתא ומסכתא בפני

ב'היום יום' - ג' אייר איתא: "שהרה"צ ר' משולם זוסיא זצ"ל מאניפולי למד כמה דרכים בדרכי העבודה - עבודת ה' על פי התורה - מגנב". והיו מי שתמהו: "הייתכן?" - ובכן, מענה פשוט על כך ישנו בהלכות בישול: לגבי בישול בשבת (עייין שו"ע או"ח רנד, ב), בישול נכרים (עייין שו"ע יו"ד קיג, ח) ועוד - קיים המושג "כמאכל בן דרוסאי".

ופירש רש"י (שבת כ, א): "לסטים היה, ומבשל בישולו שלישי". [מה שאין כן לדעת הרמב"ם - הוא מחצית בישול].

והנה איש זה - על פי העולה מדברי חז"ל (ראה ירושלמי מסכת עבודה זרה פרק ד הלכה ד) - חי בארץ ישראל בזמן האמוראים ובא במגע עם חכמי ישראל, וכיון שהכירוהו ואת אורחות־חיי ידעו שהוא 'לסטים', וגזלן פסול לעדות וכו' - למרות כן, הרי על פי המאמר "איזהו חכם הלומד מכל אדם", לא נמנעו ללמוד ממנו מושג הלכתי שהפך לאבן יסוד בהלכות בישול (לדין בישול חלקי).

חומרות - לא על הזולת

בכמה שיחות הסיק הרבי, כי אדם רשאי להחמיר ולנהוג "חומרות" בעצמו, אך אינו רשאי להחמיר כן על הזולת או על אורחיו - ראה לדוגמה

האם לפסח שני דין 'ביקור'?

ברשימת דברי כ"ק אדמו"ר בעת ביקור הרבנים הראשיים בארץ הקודש תשמ"ט (התוועדיות תשמ"ט כרך ג' עמ' 132-130) נידונה השאלה לגבי פסח שני - אם יבוא המשיח ויבנה בית המקדש בין פסח ראשון לשני כיצד יספיקו לבדוק הפסח ממום? - ראה שם בהרחבה.

והעיר חכם אחד שלכאורה תמוהה כל השקלא-וטריא שהרי מפורש בגמ' פסחים צו, א - על פסוק יג, ה בפרשת בא "ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה" - שקאי על ניסן, וממעטים פסח שני שהוא בחודש אייר, ואינו טעון אפוא, ביקור ממום!?

ויש לומר: (א) בהקדים מה שכתב במאירי (פסחים שם): "ופסח שני אף הוא כראשון לענין ביקור" [ולהעיר גם משו"ת חתם סופר יו"ד סרל"ג: "יום כ"ה למב"י [=למנין בני ישראל] יו"ד אייר יום ביקור פסח שני"], וראה עוד אנציקלופדיה תלמודית ערך ביקור מומים (ובהערות 11-13 שם).

וביארנו האחרונים כי ביקור מום נאמר רק בקרבן ציבור. אלא שפסח ראשון אף שהוא קרבן יחיד - מכל מקום יש לו גם גדר דין של קרבן ציבור (ובלשון הש"ס (יומא נא, א. פרש"י פסחים סו, רע"ב) ד"אתי בכנופיא" - "באסיפת חברים ברגל" - וראה בארוכה לקו"ש חח"י עמ' 104 ואילך), ולכן יש לו דין ביקור. - מה שאין כן פסח שני המיועד ליחידים אין לו דין ביקור.

אך אם יבוא משיח בין פסח ראשון לפסח שני - הרי יתחייבו כל ישראל בהבאת קרבן פסח ושוב "אתי בכנופיא" וממילא שוב יידרש ביקור הפסח ממומין.

(ב) יתכן כי המדובר בשקלא-וטריא הוא, לא בביקור ד' ימים - שהרי מדובר בשיחה שהתקיימה בי"א אייר ("בעוד יומיים" - כדברי הגאון רבי מרדכי אליהו) - כי אם בביקור שלפני השחיטה סתם (ראה אנציקלופדיה תלמודית שם עמ' קסד"ה). ועצ"ע.

עצמה כמו שעושים בבבל, שאם יקשור סדר יחד איך ישאיל לאחר כשיצטרך למסכתא אחרת... מוטב שישאיל כל מסכת לבד".

[ייתכן ור"י החסיד מרמז בדבריו ל"מעשה רב" של רב חייא - כתובות קג, ב בבא מציעא פה, ב - שנתן "לכל אחד ספרו" מקרא ומשנה].

אך מובן כי בדורותינו לא שייכת (כל כך) הסברת ר"י החסיד, שכן לכל אחד (הרוצה) ישנם ספרים אלו בביתו, ובמיוחד אצל חסידים שהוראה זו מיועדת אליהם, שיהיו ספרים אלו בביתם.

ויש להוסיף עוד - על פי ביאור הרבי בכמה מקומות, שספר התניא הוא תורה שבכתב לא רק של תורת חסידות חב"ד אלא גם של תורת הבעש"ט בכלל, מובן אם כן שיש מקום לכורכו ראשון (ובכל זאת נסתפק בזה רבינו).

ויחזו אלקות - ויאכלו...

בשיחת י"ט כסלו תשח"י (תורת מנחם כרך כא עמ' 240-242) מסופר אודות החסיד שלאחר התוועדות בה דובר רבות בענייני אלוקות באופן של הבנה והשגה - אכל את דייסת הכוסמת ("גריקענע קאשע") מתוך תענוג ועריבות, עיין שם ההוראה.

והנה קיימת פלוגתא בין מהר"ל מפראג (נתיב העבודה סוף פרק יז) הסבור, שאחרי האכילה עוסקים בדברי תורה [וראה גם מגילה יב, א: ישראל אוכלים ושותים ומתחילים בדברי תורה], ואילו ה'משנה ברורה' (הלכות שבת סימן רפט ס"א ס"ק ה) מביא מאליהו רבה: "וטוב ללמוד תורה במקצת קודם אכילה".

ברם, אין מכאן ראייה לאחד השיטות ואין זה הדבר הנדון, שכן המאכל היה מונח על השולחן בעת ההתוועדות, אלא הלקח הוא שגם מתענוג בענייני אלוקות עד ללכות הנפש, עלול לרדת ולהתלבש בתענוג של נפש הבהמית, וצריך זהירות באכילתו שלא יומשך התענוג בעניינים תחתונים כו'.

פרשת שלח

פרשת שלח

ההוראה משם פרשתנו - "שלח" - בעבודת ה':

"שלח" הוא מלשון שליחות. כלומר, שולחים את האדם מד' אמותיו למקום שחוץ ממנו, חוץ מד' אמותיו הרוחניות, כדי לעשות שם 'ארץ־ישראל', כפתגמו הידוע של הרבי ה'צמח־צדק': "עשה כאן ארץ־ישראל". הווי אומר: יש לצאת ל'מקום רחוק' מיהדות ומהתורה, ולהביא לשם נר מצווה ותורה אור.

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת שלח ה'תשמ"ו. התוועדויות תשמ"ו כרך ג, עמ' 642)

ויהס כלב את העם (יג,ל)

דווקא כלב, ולא יהושע, הצליח להשתיק את כל העם, ובכלל זה את המרגלים. טעם הדבר: כלב ניצל מעצת המרגלים על־ידי תפילתו שלו (רש"י פסוק כב), היינו בדרך "העלאה מלמטה למעלה", ואילו יהושע ניצל על־ידי תפילת משה (רש"י תחילת פרשתנו), בדרך "המשכה מלמעלה למטה". לכן דווקא כלב פעל את ההתבטלות וההתעלות של המטה ביותר (המרגלים), שכן דווקא על־ידי 'העלאה' אפשר לחדור גם אל המטה־מטה ביותר.

(לקוטי שיחות כרך ח, עמ' 90)

ושם ראינו את הנפילים בני ענק (יג,לג)

מבני שמחזאי ועזאל שנפלו מן השמים בדור אנוש (רש"י)

מלאכים אלו ירדו לעולם ובעת ירידתם נתגשמו והייתה להם נפילה עצומה, כמסופר בסוף פרשת בראשית. המרגלים הזכירו אותם כדי לרמז שירידה דומה צפויה לבני־ישראל לאחר שִׁצְאוּ מהמדבר. שהרי במדבר הם מנותקים מהעולם, ועל־ידי כניסתם לארץ־ישראל, יצטרכו לעסוק בענייני העולם. אך באמת אין הנידון דומה לראיה. ליהודי ניתנו כוחות נעלים, שלא בערך למלאכים. הנשמה היא "חלק אלוקה ממעל ממש", ו"ישראל וקוב"ה כולא חד", ולכן לא זו בלבד שהעסק בענייני העולם אינו מוריד את הנשמה מדרגתה, אלא אדרבה - בכוחה להפוך את ענייני העולם ולעשות מהם 'דירה' לו יתברך.

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת שלח ה'תשמ"ב. התוועדויות תשמ"ב כרך ג, עמ' 1693)

אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם (יד,ט)

"אל תיראו את עם הארץ" - ליהודי אין מה לפחד מהארציות ומהחומריות של העולם, 'ארץ כנען', ועליו לכבשה ולעשות ממנה 'ארץ־ישראל', שכן "לחמנו הם" - כשם שלחם נועד למאכל אדם, כך מטרת בריאת העולם אינה אלא "בשביל ישראל" (רש"י ריש בראשית), כדי שיהודי יכבוש את העולם ויעשה ממנו 'דירה' לו יתברך.

(משיחת כ"ב בסיוון ה'תשמ"ה. התוועדויות תשמ"ה כרך ד, עמ' 2300)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת־קודש פרשת שלח

כ"ו בסיוון – מברכים החודש תמוז

המסובים: שייטיבו הנהגותיהם ודרכיהם; שיקבעו עיתים ללמוד דא"ח, ושישמרו הקביעות; ואשר הלימוד יהיה על מנת לעשות⁵ ולקיים.

והנה כללות עניין ואופן התוכחה [=בעניינים אישיים] מבואר היטב ב[מאמר] דיבור־המתחיל: "אם רוח המושל", אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנשי לומדו אליבא דנפשיה⁶. "אמנם הוכחה זו בעת ההתוועדות היא רק על דברים ועניינים שאין בהם משום הלבנת־פנים ולא כלום, כמו שהיה מאז ומקדם, שאיש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה"⁹.

"אם לדעתי ישמעו – יסדרו ההתוועדות דשבת מברכים באופן כזה שיבוא האור מהתוועדות, זו גם בביתם של כל אחד ואחד מהמתוועדים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה [=את ההתוועדות] באופן כזה – שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על־דבר שבת מברכים בכלל, ועל־דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט"¹⁰.

פרקי אבות – פרק ג'¹¹.

(5) כ"ה באג"ק זו, נסמנה להלן בהערה 11 (ב'היום יום' נדפס: "ללמוד").

(6) כ"ה בפסוק (קוהלת יד), במאמר, ובאג"ק (ב'היום יום': "ואם").

(7) נדפס בשעתו ב'קונטרס למ"ד' (ספר המאמרים – קונטרסים' ח"ב עמ' 716), ולאחרונה בספר־המאמרים תרפ"ד עמ' רטז.

במאמר זה מדובר אודות מה שגדולי הדור מוצאים בעצמם, בדיקות ודקות, את חטא דורם, ועל־ידיה מוכיחים את הדור, עיי"ש ובמכתב הנדפס לפני המאמר.

(8) אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' רצב. 'היום יום', כד תשרי.

(9) אג"ק הנ"ל ח"ד עמ' יד, 'היום יום' שם.

(10) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

(11) הפסוקים דלהלן בפרק זה אינם שלמים, ולפי מה שמסר הרה"ח ר"ל של גרונר בשם הרבי, אין לאומרם עם שם ה' כמות־שהוא:

פ"ג סוף משנה ג': "וידבר אלי". משנה ו': "אלוקים ניצב"; "בקרוב אלוקים ישפט"; "אז נדברו". משנה י"ד: "כי בצלם"; "בנים אתם".

(ראה 'התקשרות' גיליונות: רעה, תטו, תקכב, תרסט).

במשנה ט"ז צ"ל "ומצודה פרושה" בש' שמאלית.

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב – יארציט או אבל (רח"ל) – אומרים קדיש יתום אחרי כל ספר¹. אחר־כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר־כך תפילה².

המולד: יום שלישי בלילה, אור ליום רביעי, בשעה 02:55 6 חלקים.

מברכים החודש: "ראש־חודש תמוז, ביום הרביעי וביום החמישי, הבא³ עלינו לטובה".

אין אומרים 'אב הרחמים'.

התוועדות בבית־הכנסת. "רובא דרובא⁴, הנה בכל התוועדות הרי ראשי המדברים תובעים מאת

(1) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"תקנת אמירת תהילים בציבור" בראש ספרי התהילים 'אוהל יוסף יצחק'.

והוסיף על כך הרבי: "נראה לי, שבמקרה שאומרים קדיש בין ספר לספר – יאמרו מקודם ה'יהי רצון' שאחרי הספר (על־כל־פנים יאמרו – זה האומר קדיש), שענינו סיום אמירת מזמורים, שלכן אומר קדיש אחרי־זה. ואחר־כך, כשמתחיל ספר שלאחריו – הוא מעין דבר חדש. ועל־דרך ברכת־המזון כשמחלקין סעודה לשניים (ראה שו"ע רבינו סי' רצ"א סוף ס"ג) – אג"ק של הרבי כרך י עמ' דש, ובסוף התהילים הנ"ל עמ' 223, ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

(2) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבסו"ס תהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום יום' כו בכסלו וס' המנהגים עמ' 30.

(3) ולא 'הבאים' כיוון שהכוונה לראש־חודש, ולא לימים בהם הוא חל.

(4) ביטוי זה, משמעותו 'הרוב הגדול', וכמעט המוחלט, כשהנותר הוא רק 'מיעוטא דמיעוטא' (ההיפך מפירושו המילולי: אם הרוב הוא 60, הרי הרוב־של־הרוב הוא רק 131). מצאתיו לראשונה (בתקליטור פרויקט השו"ת) בשו"ת: תשב"ץ ח"ד טור א (חוט המשולש) סי' נא. מהר"ל סי' פא. תה"ד סי' רעא. של. הדגשת משמעות זו ניתן לראות, למשל, בשו"ת: חוות יאיר סי' קצב. מנחת יצחק ח"ב סי' סו אות טו. דברי יציב חיו"ד סי' סו אות ד. ובאנציקלופדיה תלמודית כרך טא טו סח הע' 359,358.

יום שני,

כ"ח בסיוון

ערבית: בראש־חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) אין האָבל (רח"ל) יורד לפני התיבה, ואפילו לא בתפילת ערבית ומנחה.¹⁷

קודם שמונה־עשרה טופחים על השולחן להזכיר 'יעלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת בדיבור.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. 'ואברהם זקן'. קדיש תקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה דראש־חודש. חצי קדיש. אשרי, ובא לציון¹⁸, הש"ץ יסיים "יגדיל תורה ויאדיר" בלחש. יהללו. חולצים תפילין דרש"י ומניחים תפילין דרבננתם, קוראים קריאת־שמע, קדש, והיה־כייביאך. שש זכירות¹⁹. חולצים תפילין דר"ת ומשאירים הטלית. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף.

ביום ראש־חודש, המנהג ללמוד פסוק מהפרק המתאים למספר שנותיו עם פירש"י, ואפשר להוסיף עם עוד פירושים. אם הפרק מרובה בפסוקים, מחלקים אותו ל"ב חודשי השנה; ואם הוא קצר מ"ב פסוקים, כופלים פסוקים, כך שיעלה למספר חודשי השנה.²⁰

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הבכא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א)¹².

ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלושת המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך', שנמסרו על־ידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"יושב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם¹³. נקבע על־ידי כ"ק רבינו כיום סגולה¹⁴, להפצת המעיינות והיהדות חוצה והתוועדויות חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע על־ידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות¹⁵ בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדויות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה¹⁶."

יום שלישי,

כ"ט בסיוון, ערב ראש־חודש

במנחה אין אומרים תחנון.

יום רביעי,

ל' בסיוון – א' דראש־חודש תמוז

12 קונטרס כ"ח סיוון תנש"א. פרשת הדברים בספר 'מי מלך' ח"א פרק טו.

13 ראה שם ח"ב, פרקים יז"ח.

14 בלקוטי־שיחות כרך לג עמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבכ"ה בסיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ־ישראל, והשיב להם גביה בן פסיסא "תשובה ניצחת", וביקשו "תנו לנו זמן שלושה ימים" וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מיד הניחו בתיהם כשהיו מלאים, שדוניהם כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום־טוב" וכיוון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שבים כ"ח סיוון (בסוף שלושת הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלתו ביום זה, שהביאה תנופה חדשה – ע"י העמידה בתוקף עם התורה – בהעבודה ד'כיבוש הארץ' (עשה כאן ארץ־ישראל) דחצי כדור התחתון, עד שמתבררם לא רק הניצוצי קדושה שבנסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עיי"ש.

15 "להתחזק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [=כח סיוון], ועוד יותר מכפי כוחו" – סה"ש שמ"ט ח"ב עמ' 546.

16 ספר־השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

17 ספר־המנהגים עמ' 8.

18 פעם אירע במניין של הרבי שהש"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת הס"ת, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום שעיקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון, ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה בנימוקי או"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסיקים בתפילין דר"ת, ואף בדברים בטלים, לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת הס"ת], וזה כנראה גרם שהתחילו לנהוג להחזיר את הס"ת לפני אשרי ובא־לציון.

19 בספר־המנהגים עמ' 36: "כל התפילין מניחים קודם מוסף,

אבל ה**שיעורים** (שהפירוט שלהם בד' זוגות תפילין מופיע שם בעמ' 5)

לומדים אחר סיום כל התפילה". לא נתפרש מה בדבר הזכירות.

ולכאורה קשה לכוללן ב"שיעורים", כיוון שהן בגדר **מצוה** ולא

תורה (ובפרט שהכוונה באמירתן לתוכן הפסוקים ולא ללשונום,

כמבואר באג"ק ח"ב ס"ע ג), ומאידך יש להן שייכות לתפילת

שחרית, כי ע"פ הארז"ל יש לזכורן במחשבה ב'אהבת עולם' (שו"ע

אדמו"ר הזקן סי' ס"ד), וגם יש זכירת שבת בשש"י (שער הכולל

פ"א סכ"ה), ואדמוה"ז תיקן (גם) לאומרן אחר התפילה, ולכן כיוון

שיש הוראה לאומרן בתפילין, אומרים אותן לפני מוסף, משא"כ

בשבת ויו"ט הן נאמרות אחרי סיום תפילת מוסף, כיוון שנוהרים

מלהוסיף אמירות בתוך סדר התפילה. וע"ע.

20 ספר המנהגים עמ' 36.

יום חמישי,

א' בתמוז – ב' דראש־חודש

ערבית ושחרית וכו' כדאמתמול.

שכח יעלה ויבוא במנחה, ונזכר בערבית מוצאי־ראש־חודש – מתפלל פעמיים שמונה־עשרה, הראשונה לשם ערבית והשנייה בתורת 'נדבה' דווקא, ואין מזכיר בהן 'יעלה ויבוא'²¹.

יום שישי

ב' בתמוז

כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על־כל־פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר־כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שלייד הציון: 1-718-723444. כתובת המייל: ohel@ohelchabad.org).

לפני־כן). כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עלי", "עלינו", ואילו כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (המזכיר הרה"ח ר"ל של גרונר).

"בנוגע לנוסח הפדיון... אילו יישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו' [-והחסדים האמיתיים] ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובת מהר"ב ז"ל, כי: א) "ע"ד... ז"ל" הוא ביאור ההיתר על תנינת פדיון לרבי (שלכאורה ה"ז ענין של ממוצע) ובמילא א"ז נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור ההיתר על זה. ב) ובנוגע להנוסח 'ממקור הרחמים' – אין צורך ליתן לרבי 'כתובת' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדריגה נעלית יותר...

"כ"ק מו"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו – ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול־תשרי עמ' תג"ד, ובכ"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראה שגם אנו... צריכים לכתוב כן..." (משיחת ליל ב' אייר תש"י ס"ד, 'תורת־מנחם – התועדויות' תש"י עמ' 39).

ראה באג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' קנד: "לדעתי אחשוב אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, איננו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט שהוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונו..." עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשובו מהאוהל, ביאר זאת פעם לבני ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי־אפשר כלל לכתוב פ"נ, ידוע המעשה מהמשיפע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחודש טבת תש"ז, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע 'לשבת' בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"נ לכ"ק אדמו"ר מהור"י צ, אך הדבר היה בלתי־אפשרי. ונזכר בדברי כ"ק אדמו"ר מהור"י צ' לפניצאתו מרוסיה בשמח"ת תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי־דבורים כרך א, דף ב ע"א ובהערה] "כשתחשבו עלי, אחשוב אני עליכם" ואז 'שלח' אליו פ"נ במחשבה. לאחר חודש וחצי הגיע מכתב לזוגתו (שכבר הייתה אז בצרפת) מכ"ק אדמו"ר מהור"י צ' מתאריך י"ז אייר, ובו אישור "המברק נתקבל". בני המשפחה תמחו אך ייתכן ששלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי ל"ט כסלו תשכ"ד ביקש ממזכירו של הרבי הרי"צ (בשנת תש"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונזכר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהור"י צ' את המכתב – ונזכר ב'משלוח' הפ"נ (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף־יצחק של ליברוב).

מכיוון שיום ההילולא השנה חל ביום השבת קודש, יש להזכיר את הוראת הרבי בקשר ליו"ד שבט: "מובן ש'עובדין דחול' וכיו"ב [השייכים ליום ההילולא], אין לעשותם ביום השבת־קודש כי אם בערב שבת"²². ולפי זה, נעתקו כמה מנהגים להיום.

נתנה לצדקה

כל אחד²³ ירים תרומה²⁴ להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחי.

פדיון־נפש

כל אחד [יכתוב ו]יקרא²⁵ פ"נ²⁶ (הנשואים –

21) וכיוון שמתפלל נדבה מחמת הספק, א"צ לחדש בה דבר, וא"צ שיהיה בטוח שיכול לכוון כבסימן קז – שו"ע אדמוה"ז סי' קה ס"ז.

22) "מתאים להכרעת האחרונים כגון דא, וראה כף החיים על אורח חיים סי' תקסח [ס"ק צד, 'לילך על קברו יהיה בע"ש"]. עיקרי הד"ט יו"ד סי' לו אות ל"ה [כנ"ל] ועוד (ודלא כמש"כ בס' גשר החיים בזה [פל"ב ס"ה, שיש מקדימין את הביקור לע"ש ויש מאחרין ליום א']" – עכ"ל הרבי במכתבו מיום א' שבט תשי"א, אג"ק אגרת ה'צד, ח"ד עמ' שכד – שערי ה' ומנהג יו"ד ר"ס קמח. נתבאר בשיחת מוצש"ק יו"ד שבט תשי"ז ס"א ואילך, ושם מסיק שאין חילוק בין קודם חצות עש"ק לבין אחר חצות היום.

23) "נתנית הצדקה (בקשר עם יו"ד שבט וכיו"ב) – הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר־המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטיפ (ומכספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטיפ שייכים בקיומן.

24) וכיוון שזו רק 'השלמה' עבור ש"ק, לכאורה אין ענין שתהיה הנתנה דווקא קודם תפילות שחרית ומנחה, כמקור.

25) מטעם הני"ל, לכאורה אין לזה זמן קבוע, אלא במשך היום.

26) נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב (אפילו את טיוטת הפ"נ – ראה 'אספקלריה' נספח ל'כפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20) דווקא באם טבלו באותו היום במקווה (באם לא טבל – יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (ונוטלים ידיים

ביקור ב'אוהל'

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם ההליכה על ציון ואוהל²⁷ – נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים"²⁸.

מנהגות הרבי ב'אוהל'²⁹:

נסע לאוהל בנעלי בד (דיום הכיפורים ותשעה באב).

לפני שנכנס לאוהל, הקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפ"נים, שאינו קיים כיום] – כנוטל רשות הכניסה³⁰.

מיד כשנכנס התחיל באמירת ה'מענה לשון'. כשהגיע ל"הריני מדליק הלאמפף"³¹, הדליק נר. אחרי הדלקת הנר המשיך ב'מענה לשון', עד לפני מזמור "לדוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"נ, ואחרייכן התחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של משהו. רק אחדים מאלה החזיר להיכלו) קרע והניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם הכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

אם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"נ, היה קורעו ומפרידו מהפ"נ, ורק אחרייך הניח את הפ"נ באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו הקיף (פעם אחת) את האוהל³². לפני צאתו עצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. אחרייכן יצא – לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה³³.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב עמד בפתח היציאה החוצה, ואמר את ה'יהי רצון' שבסוף ה'מענה לשון'.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפנייכן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאו תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושאק ע"ה. כל זה – לדקות ספורות³⁴.

לפני הכניסה למכונית תלש עשבים ג' פעמים, וזרקם לאחוריי³⁵.

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים³⁶.

בנסיעתו חזרה המשיך באמירת ה'מענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומד גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר יש להשתדל לקרוא את הפ"נ "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"³⁷.

32) ראה בעניין הקפת הקברים במגן-אברהם, באר-היטב וכפ" החיים סו"ס תקפא.

33) ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.

34) בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

35) ראה טושו"ע יו"ד סי' שעו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"א, ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.

36) ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהר"ש [רבנו שלום מנוישטט, רבו של מהר"ל, אבי מנהיג אשכנז] הובא בא"ר סי' רכז ס"ק ז, בשע"ת שם ועוד, וטעמו שם 'משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו'.

37) כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ברשימתו על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהר"ש בליובאוויטש.

27) הכוונה גם לכל קבר, כמובא בגיליון תתצ"ד מאג"ק ח"ט עמ' שא – שערי ה' ומנהג יו"ד ר"ס קמט.

28) ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים מכך. וכבר העירו מלקוטי-דיבורים עמ' 1354).

29) נמסרו ע"י חברי המזכירות: הרה"ח ר' יהודה שי' קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז תשח"י), והרה"ח ר' בנימין שי' קליין (שהסיע את הרבי לפעמים) מתוך 'כפר חב"ד', גיליון 648 עמ' 16. הוספות ותיקונים מתוך 'מנהגי מלך' עמ' 35, בשילוב הערותיו של הרה"ח ר"ל שי' גורנר (שלווה את הרבי לאוהל בתמידות משנת תש"י עד תשמ"י, ומאו ואילך בכל ערב ר"ה, ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות' גיליון שיג עמ' 18. בכמה מן ההנהגות אולי יש גם משום הוראה לרבים.

30) הטעם, מפי זקני אנ"ש, כדי 'להמשיך את הרבי' אל הנכנס.

עמ' 4.

הנחיות לכוהנים:

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכוהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים ל'אוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר³⁸. בשנים האחרונות בנו מחיצה של עשרה טפחים משני הצדדים לאורך כל הדרך מהכניסה למקום הקברים ועד האוהל.

לפני הדלקת נרות שבת³⁹, מדליקים (בכל בית) נר שידלק כל המעת'לעת. אם אפשר בקל - נר של שעווה⁴⁰.

(38) 'מי בראשית' עמ' 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כוהנים חסידים אל הציון [ובהערת המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר עלידי שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו".
(39) ע"פ ס' המנהגים עמ' 79. גם אם דולק יותר, אין מכבין אותו (וכן בכל נר יארצייט).
(40) "ראשית יבות: הקיצו ורננו שוכני עפר" (ממכתב הרבי

הוראות ליום סיום שנת הלימודים⁴¹:

"נכון - שכל אחת ואחת מהמסיימות תחיינה - תפריש ביום ההוא לצדקה:

פרוטה בבוקר - לפני הסיום, ופרוטה - לאחריו.

המורות תחיינה תבארנה להן - לפי ערכן - המאמר (היום יום - דיום הנ"ל [כ"א סיון])

"אָ איד... [ניט ער וויל און ניט ער קאָן זיין ח"ו אַ נפרד = יהודי אינו רוצה ואינו יכול חסוֹשלוֹם להיות נפרד] מאלוקות".

אזכירן על הציון לתוכן הפדיון נפש, ותבשרנה טוב".

לקראת י' שבט תשי"א). למעשה, נר של שעוות דבורים טהורה אינו דולק יפה (מוציא הרבה גאזים וכבה מהרה, מלבד באבוקת הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים בהרבה 'סטיארין'. ולכאורה די שיהיה **הרוב** שעווה לקיום המנהג כראוי.

(41) מענה משנות הלמ"ד לקבוצת מורות בגן חובה' של 'בית רבקה' בברוקלין, שדיווחו על חגיגת סיום הלימודים ביום כ"א סיון ('מאוצר המלך' ח"א עמ' 48). נפתחו ראשית יבות וקיצורים, ונוספו השלמות בסגורים מרובעים.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש